

DESET UR SODOBNE ZGODOVINE

Naše glasilo izhaja že dvajset let

Celo letošnje leto smo skromno beležili, da izhaja NAŠA KOMUNA dvajseto leto.

Ker je to že kar okrogel jubilej, smo se odločili, da bomo povzeli nekaj zanimivejših podatkov iz prispevkov, ki jih je objavilo glasilo »Občinskega odbora socialistične zveze delovnega ljudstva Vič-Rudnik« v prvem letniku izhajanja. Prvo leto sovpada z nastankom združene občine Ljubljana Vič-Rudnik. To je bilo 1961. leto,

Najprej štiri splošne ugotovitve. 1961. leta je izšlo deset števil Naše komune. Skupaj so prinesle osemindesetdeset časopisnih strani gradiva. Letna naročnina je bila 300 dinarjev, posamezno številko pa so dobili za 20 dinarjev. Naziv NAŠA KOMUNA je v prvem letu trikrat spremenil obliko,

7. marec 1961 Ta datum nosi prva številka. Najavila je pravkar združeno občino, ki je nastala iz treh delov in sicer občin Ljubljana Rudnik, Ljubljana Vič in Dobrova. Imela je 54 tisoč prebivalcev v razmerju 50 proti 50 odstotkov med kmečkim in delavskim prebivalstvom. Kasneje se jim je pridružila še Rakitna.

V prvi številki Naše komune so si bralci lahko ogledali tudi posnetek dela novega zdravstvenega doma na Viču in osebja. Dnevno ga je obiskalo po 900 državljanov. Njegova postavitve je zahtevala nad 230 milijonov dinarjev.

Uredniški odbor so sestavljali Vlado, Žorž, France Jeras, Tone Urbič in Dušan Mole.

31. marec 1961 je zapisan kot dan izida druge številke. Bila je primerek terenske številke. Objavila je odlok o razglasitvi 27. aprila za občinski praznik občine Ljubljana Vič-Rudnik. V njej lahko zvedemo, da so otroci takrat letovali v Logu pod Mangartom in v Rovinju ter da je imelo prijetno mestno naselje Vrhovci okrog tisoč prebivalcev in tudi precej najrazličnejših skrbi. Razkrla je, o čem so se pogovarjali na zborih volilcev v 36 krajih in naseljih ter, da so se strinjali z uvedbo KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA GRADNJO KINEMATOGRAFSKIH DVORAN.

27. april 1961 S simbolično rdečo barvo je bila najavljena praznična številka, v kateri je akademik Josip Vidmar objavil tudi »Spomin« na pred dvajsetimi leti ustanovljeno OF. Med drugim je zabeležil:«

Ko sem naposled ostal sam, me je poiskala moja pokojna žena, ki je želela vedeti, kakšen sestanek je to bil. Dejal sem ji, da smo sklenili, kar smo skleniti morali; da gre za zelo daljnosežne in usodne in morda odredilne stvari slovenskega naroda, ki imajo tak značaj, da je zelo malo verjetnosti, da bi kateri od udeležencev tega sestanka čez leto dni še živel. Molče mi je stisnila roko. Ali je trepetala samo njena? O tej stvari nisva govorila več.«

Imela je že več fotografij, med drugim posnetek maršala Tita v našem mladinskem letovišču v Rovinju, novega planinskega doma na Kureščku (23. 4.) ter tabel o proizvodnih uspehih delovnega kolektiva Ilirija.

Tehten je tudi prispevek Branka Božiča o začetkih NOB na Viču.

1. junij 1961 Gospodarstvo, samoupravljanje, kmetijstvo, enakomeren razvoj Ljubljane, srednje strokovno šolstvo, delovanje

mladih in družbenopolitična aktivnost članov zveze komunistov so bile teme, ki so zaslužile največ pozornosti na konferenci zveze komunistov naše občine, in so zapolnile tudi naslovno stran Naše komune, ki je četrtič prišla iz tiskarne šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani.

15. julij 1961 Naša komuna je bila vsebinsko že bolj bogata, oblikovalsko razgibana in vsebinsko pokrita skoraj s celotnega ozemlja občine. Med drugim je objavila anketo bralcev:

Brezovica: List »Naša komuna« je dobro zasnovan, vendar zanj še niso pridobili več naročnikov. Pravijo, da je cena 20 dinarjev previsoka.

Rob: »Ljudje so na splošno zadovoljni z listom »Naša komuna«, posebno z zadnjo številko, ko je bilo več kmetijskih nasvetov.

Barje: »List »Naša komuna« je pri državljanih že kar priljubljen.

Preserje: Imajo že 60 rednih naročnikov, število pa bodo še povečali. Vsebinska je zadovoljiva. Ljudje zelo radi čitajo kmetijsko rubriko.

Malči Beličeve: Tak časopis nam je potreben, le predrag je.

1. september 1961 Kaj pomeni delovna površnost, lahko po 22 letih spoznamo pri prebiranju prvega letnika našega lista. Zbiralec je vložil izvod s štirimi praznimi stranmi. Zato nam pogled vanj pove le, da je odšel prvi predsednik združene občine Ignac Voljč za direktorja Ljubljanskih opekarn, za novega predsednika pa je bil izvoljen Ivan Rome. Razloži tudi realizacijo družbenega plana v prvi polovici 1961. leta, doda izčrpen prispevek o osvobojenem ozemlju v Dolomitih ter obsežne kmetijske nasvete.

5. oktober 1961 Časnik je pritegnil pozornost z na novo oblikovanim naslovom. Uvodnik je bil posvečen beograjski konferenci neuvrščeni, ob njem pa sta našla mesto zapis o pomenu telesne kulture in razgibana fotografija, ki opozarja na teden otroka. Za to in tudi ostale številke, o katerih smo pisali, je značilno, da pod prispevki niso bili podpisani avtorji, občasno je bil zapisan le pisec prispevkov o NOB, Naša komuna je namenjala sorazmeren del prostora tudi športu. To niti ni bilo presenetljivo, saj je imela naša občina vrsto odličnih športnikov republiškega in zveznega merila.

7. november 1961 Naša komuna je tretjič zamenjala obliko naslova. Fotografije: dom SZDL na Lavrici, kmetijsko-gozdarska razstava na Dobrovi, gradbišče zdravstvenega doma Rudnik, poslovni prostori »Mercator« na Aškerčevi 3, parkirni prostori 50 m pod vrhom Krma, predsedniki šolskih odborov med razpravo, štirje jugoslovanski reprezentantje v balinanju z Viča in partizanske bolnišnice so vidni dokaz, da je postala Naša komuna resnično odraz celotnega področnega in krajevnega dogajanja v združeni komuni. Verjetno pa je bil odgovorni urednik Vlado Žorž vesel, da so prihajala na njegovo uredniško mizo tudi pisma z najrazličnejšimi vprašanji bralcev oziroma občanov.

Če naše prosvetne delavce zanima, kakšen je bil njihov družbeni položaj v začetku šestdesetih let, naj si preberejo to številko Naše komune, ki je bralce ponovno pozdravila z naslovom in čestitko v rdeči barvi. V njej pa danes lahko odkrivamo tudi zanimivosti iz gradbenih kronik osnovnih šol »Oskar Kovačič«, Trnovo, in Preserje, med drugim pa lahko tudi zvedemo, da se je avgusta mudilo v Polhovem Gradcu na daljšem bivanju trideset francoskih prosvetnih delavcev iz Wissembourga v Alzaciji.

Upamo, da smo vam s tem sprehodom po prvih desetih številkah našega lista vzbudili željo, da bi podrobneje spoznali, kaj je doživljala združena komuna v preteklih dvajsetih letih.

Osem samostojnih in eno dvojno številko prebiral STANE JESENOVEC

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK
razpisuje

Natečaj za podelitev priznanj in nagrad občine Ljubljana Vič-Rudnik v letu 1984

Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik podeljuje priznanja in nagrade občine za posebne uspehe, dosežene na področju gospodarstva, samoupravljanja, znanstveno raziskovalne dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozasčite, razvijanja in negovanja tradicij NOV, vzgoje in izobraževanja, kulture in telesne kulture, zdravstva, socialnega varstva, na področju delovanja krajevnih skupnosti ter drugih družbenih dejavnosti.

Občanom ali organizacijam se lahko podelijo priznanja in nagrade v pisni, denarni ali drugi obliki. Obliko in višino nagrad določi občinska skupščina s posebnim sklepom.

Predlog za podelitev priznanj in nagrad mora vsebovati, poleg podatkov o kandidatu, opis dela, zaradi katerega se ga predlaga in podobne podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo ter oceno uspešnosti dela kandidata.

Predloge za priznanja in nagrade lahko pošljejo žiriji za podelitev priznanj in nagrad občine Ljubljana Vič-Rudnik: družbenopolitične organizacije, organizacije združenega dela in druge organizacije, samoupravne interesne skupnosti, strokovna društva, združenja in občani.

Predlogi za priznanja in nagrade morajo biti predloženi žiriji najkasneje do 10. marca 1984 na naslov: Žirija za podelitev priznanj in nagrad občine, Ljubljana, Trg MDB 7.

Vse informacije daje tajnik žirije za podelitev priznanj in nagrad občine Ljubljana Vič-Rudnik.

ŽIRIJA ZA PODELITEV PRIZNANJ IN NAGRAD

Žirija za podeljevanje priznanj OF slovenskega naroda pri Mestni konferenci SZDL Ljubljana in komisije pri občinskih konferencah SZDL

razpisuje za leto 1984

- 10 srebrnih priznanj OF za območje mesta
- 20 srebrnih priznanj OF za območje občine Bežigrad
- 20 srebrnih priznanj OF za območje občine Center
- 20 srebrnih priznanj OF za območje občine Moste-Polje
- 20 srebrnih priznanj OF za območje občine Šiška
- 20 srebrnih priznanj OF za območje občine Vič-Rudnik

Srebrna priznanja OF se podeljujejo posameznikom in organizacijam za dolgoletno strovoljno družbenopolitično delo za dosežke trajne vrednosti pri uresničevanju političnih nalog socialistične zveze v razvijanju samoupravnih in delegatskih odnosov in v uveljavljanju revolucionarnih tradicij OF, ob obletnici ustanovitve OF slovenskega naroda 27. aprila 1984.

Predloge za srebrna priznanja OF naj pošljejo predlagatelji občinskim komisijam za podeljevanje priznanj OF pri občinskih konferencah SZDL oziroma žiriji pri MK SZDL najkasneje do 15. 1. 1984. Kasnejših predlogov občinske komisije in mestna žirija ne bodo mogle upoštevati v letu 1984. O predlogih odločajo občinske in mestna konferenca SZDL odnosno predsedstva na svojih sejah.

ŽIRIJA IN KOMISIJE ZA PODELJEVANJE PRIZNANJ OF PRI MK IN OBČINSKIH KONFERENCAH SZDL

IZŠLA JE KRAJEVNA MONOGRAFIJA PODPEČ-PRESERJE

Prava zgodovina opisuje dogodke, ne ljudi

Pred natanko letom dni smo na teh straneh objavili prispevek z naslovom »Kot vzgled vsem ostalim«. V njem smo predstavili prizadevanja KO ZZB NOV Podpeč-Preserje, ki jim je bil takrat, pred letom dni edini cilj pripraviti zahtevno in kvalitetno monografijo Podpeč-Preserje med NOB. S skupino sodelavcev in predsednikom KO ZZB NOV Danilom Bajtom so vestno zbirali vse podatke in pregledovali arhivsko gradivo s pomočjo katerega je počasi, pa vendarle sigurno nastajala monografija. Pisec je bil Stanko Petelin-Vojko.

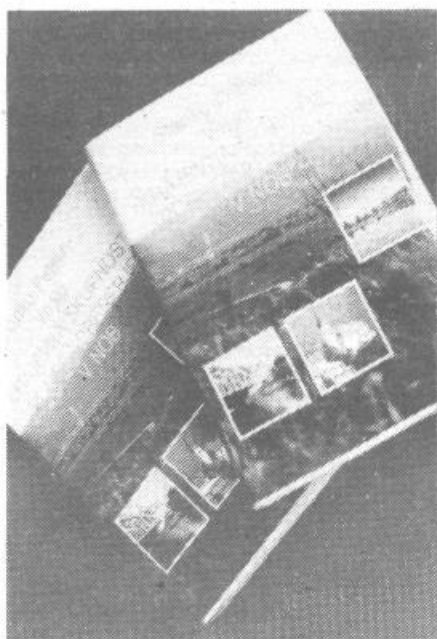
Prva tovrstna monografija pri nas

Pred nekaj dnevi je knjiga prišla v naše knjižne police. Vsekakor je to delo, ki zasluži izredno pozornost, saj lahko govorimo o prvi tovrstni monografiji v našem slovenskem prostoru. Stanko Petelin-Vojko je tudi tu, pri svoji 15 knjigi ostal zvest svojim načelom. Posluževal se je vseh izvornih medvojnih dokumentov, jih preverjal in na koncu z nenavadno spretnostjo dal knjigi izredno življenje, tako, da je kljub vsej preciznosti napisana poljudno in torej dostopna vsakemu bralcu.

Ko sva se pred nedavnim pogovarjala, je dejal, da želi pisati le tisto zgodovino, ki temelji na dejstvih in dogodkih, ne pa zgodovino posameznikov.

Obsežnost knjige

Iz knjige bomo uvideli za kratko zgodovino samega kraja in razmere pred aprilsko vojno, podrobneje pa o tem, kako so partizani okupirali ta del Slovenije in kako se je pričelo narodnoosvobodilno gibanje. Nadalje se dogodki vrstijo vse preko splošne ljudske vstaje poleti 1942 in nastanka krimskega osvobojenega ozemlja. V knjigi so bolj ali manj podrobno opisane vse oborožene in dru-

ge akcije, pa tudi delo političnih aktivistov in drugih prebivalcev, ki so bili naklonjeni NOB.

Knjiga je opremljena z vsemi natančnimi seznanji borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja s kratkimi življenjepisi in podatki. Prav tako je bogato ilustrirana s fotografijami, portreti padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Zajema tudi nekaj natančnih skic ter barvna zemljevida z označenimi mesti vseh spopadov in bojev.

Knjigo lahko naročite oziroma kupite na OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 14, tel.: 221-188.

Cena knjige je 350 ND.

KO ZA ZGODOVINOPISJE PRI POK SZDL